

Osen – innspill til arealplanen Melbu

Til arbeidsgruppe for arealplanen, under kommunestyret,
ved leder Hans Christian Haakonsen
fra Arnt Mathisen, Melbu

Jeg forholder meg til en mulighetsskisse utarbeidet av BA Osen, som ligger inne kommunens arealplanside. Jeg reagerer på skissens forslag til veier, moloer, broer, utskifting av masser og innsnevring av et stort brakkvannsområde. Den såkalte «miljøparken» vil i videste forstand omforme, ja, egentlig utradere den eksisterende fuglebiotopen, Osen, nært Melbu sentrum, til fordel for en tumleplass for mennesker.

Osen, et trygt mat- og oppvekstområde

Den lange, grunne bukta rett før Riarhaugen ved Melbu, på avstand sett på som et ureinslig mudderområde. Men det har ikke gått kloakk ut i bukta på flere tiår. Vannet er reint, og fuglene finner mat her. Mudderet er levested for mark, bløtdyr og skjell av flere slag. Steiner og tang gir plass til smådyr som sandreker og tanglopper, igjen mat for småfisk, som igjen blir mat for eremittkreps, krabber og litt større fisk. Her er et helt økosystem fra planteplankton, dyreplankton til fuglene som de øverste i næringskjeden. Samtidig er det et brakkvannsområde med egne arter, et «tettstedsnært» matfat der man nesten alltid kan se fugl, hegre, måser, ender, sniper, rødstilk, tjeld og fjæreplytt, et biologisk mangfold. Her ser man ender og gjess med unger på slep over bukta.

Biologisk mangfold

I Hadsel kommunes arealplan hevder man, i allfall i teorien, å være seg sitt «ansvar bevisst om å ta vare på det biologiske mangfoldet i «tettstedsnære omgivelser». Fugl og dyreliv er ikke nevnt særskilt, selv om de vel må antas å være en sentral del av det «biologiske mangfoldet» man lett kan observere. Det henvises riktignok i marginen til ei egen fugleutredning i arealplanen. Jeg har ikke funnet den.

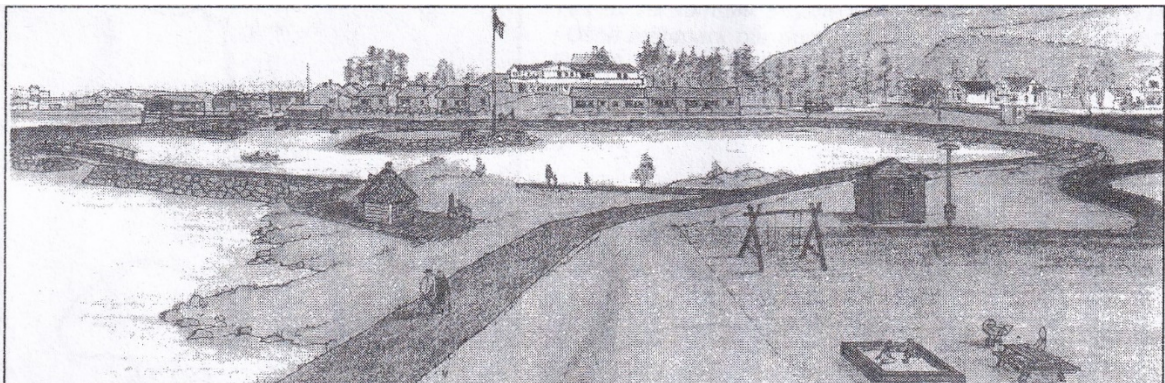
Mink, en dødelig predator

Mink, kommet inn i norsk natur på slutten av 1950-tallet etter rømming fra lokale minkfarmer, har formert seg kraftig og ført til en dramatisk nedgang i ærfuglbestanden. Store steinfyllinger langs sjøkanten i sentrum og lange moloer på begge sider av tettstedet, har gitt den ekstra gode muligheter til formering og skjul.

Ytterligere etablering av fyllinger, moloer, som ifølge den kommunale skissa ser ut til å inngå i ei utbygging av Osen, vil gjøre livet enda vanskeligere for fuglelivet. De vil gi nærmere skjulesteder for fuglenes dødsfiende, mink, som har etablert seg godt i området, og gjøre det mer utrygt for dem å finne mat. Nå har de en viss trygghet i at bukta ligger der åpen, og at de er mange.

Store endringer

Ifølge mulighetsskissa er det store endringer det kan være snakk om. Et tegnet forslag på kommunens sider viser moloer, broer helt ut til de ytre små skjær, gapahuk, lekehytter, ei omramming av hele bukta. Det skal visstnok anlegges vei rundt bukta, som en fortsettelse av en kyststi langs sjøkanten rundt Riarhaugen langs hele fjæra mot Gulstadøya. Parkeringsplasser for besøkende Et av de mer drastiske forslagene jeg mener å ha sett på trykk er å grave opp mudderet i Osen med alt livet det inneholder, for å legge til rette for «tettstedsnære» bademuligheter?

Slik kan det bli. «Mulighetsskisse» for Osen, utarbeidet av Osen BA, hentet Hadsel kommunes hjemmeside.

Fuglelivet på vikende front.

Til arealplanleggere, rådgivere, miljørådkonsulent osv.

Jeg håper dere ser at et fjæreområde er et helt økosystem i seg sjøl, av livsviktig verdi for fugl og dyreliv? Og for de mange av oss som gleder oss ved «tettstedsnær», levende natur.

Fugle- og dyrelivet er hele tiden på vikende front i kampen om næringsarealer. Her i kommunen, gjerne i form av utfylling fra fjæra utover i sjøen. Det vi gjør er å invadere områder og livsgrunnlag fuglene er helt avhengige av, helt ut til sjøkanten. Hvor skal de gjøre av seg til slutt når det ikke er flere områder å legge til rette? Ikke rart at bestanden av sjø- og vadefugl minker overalt.

Vi må begynne å tenke annerledes

Vi har hittil vært vant til at fugle- og dyrelivet er der. Men alarmerende signaler gjør at vi må begynne å tenke annerledes. Vi vil jo ha en natur med et levedyktig fugle- og dyreliv som en del av vårt behov for opplevelse og rekreasjon. Da kan vi ikke presse dem over kanten av sine eksistensmuligheter, men heller gi dem muligheter til fortsatt å kunne leve fritt. Det kan vi ved å la Osen få ligge i hovedsak som i dag.

Ei anna mulighetsskisse

Ettersom Hadsel kommune allerede er kommet langt i sine planer for ei utbygging, vil jeg heller få legge fram ei anna mulighetsskisse, ei som går ut på å løfte fram kvalitetene ved våtmarksområdet Osen istedenfor å bygge det ned.

1.Fjern gamle kommunale steinmasser som nå skjuler det lokalhistoriske Jon Larsaberget øst for bukta. Gjør området til et utkikksted for fuglelivet i bukta, gjerne med noen benker og et fugleutkikkstårn. Det vil gi muligheter til mer nærkontakt med fuglelivet i Osen, og gjøre at flere får øynene opp for det rike fuglelivet.

2.I arealplanen for Osen, finner jeg ingen utdypende kommentarer om det eksisterende livet i bukta. Jeg anser våtmarksområdet som så

verdifullt at det må foretas en skikkelig kartlegging av fagfolk, gjerne det konsulentfirmaet man allerede har kontakt med for planene om Gulstadøya til også å utrede naturmangfoldet i Osen.

Av andre aktuelle samarbeidspartnere vil jeg nevne Birdlife Vesterålen

og Naturvernforbundets lokallag i Hadsel.

Samarbeid med Melbu skole vil kunne gi barn og ungdom verdifull innsikt i fugleliv og naturmangfold i gangavstand fra skolen.

Fuglevernomsråder

Vi har utryddingstruete brushane, vipe og hønehauk, hekkende på marginale lokaliteter i kommunen. Sistnevnte rammet av hogst i fjor høst. De er avhengige av vern for ikke å forsvinne. Det eneste fuglevernområdet i Hadsel jeg kjenner til, ligger på Grunnfør, et område der man også har planer om vindmølleutbygging.

Se gjerne til Bø kommune og arbeidet som har ført fram til det fredete våtmarksområdet Straume naturreservat. Osen kan bli det første tettstedsnære fuglevernområdet Hadsel kommune kan bruke som ei «fjær i hatten» til å tiltrekke turister og andre fugleinteresserte.

Melbu, 10.august 2024

Med vennlig hilsen Arnt Mathisen, Melbu

1.Kopi til Statsforvalteren i Nordland

svein.stuen@statsforvalteren.no

2.Fylkesråd for samfunn, kultur og miljø Arne Ivar Mikalsen

arn.mik@nfk.no

3.Konsulentfirmaet HRPS Anniken Torset

anntor@hrpas.no

4.Hadsel lokallag av Naturvernforbundet

jan.hatloy@gmail.com

5.Birdlife Vesterålen

tormodkarlsen@gmail.com

6.BA Osen

ekristiansen@me.com